

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması

Tarix boyu təhsil sivilizasiyaların formalaşmasında, innovasiyaların təşviqində və cəmiyyətlərin ümumi rifahının təmin edilməsində əsas rol oynayıb. Müasir dünyada onun əhəmiyyəti daha qabarıq şəkildə özünü göstərir, iqtisadi inkişafdan tutmuş sosial birlik və siyasi sabitliyə qədər hər şeyə təsir edir.

Bu mənada Azərbaycanca təhsilin inkişafına, müvafiq proqramların həyata keçirilməsinə xüsusi önəm verilir.

İqtisadi inkişaf və innovasiya təhsildən, müvafiq proqramlardan asılıdır
Təhsilin ən mühüm aspektlərindən biri onun iqtisadi artıma verdiyi töhfədir. Innovasiyalı idarə etmək, məhsuldarlığı artırmaq və iqtisadi sabitliyi təmin etmək üçün yaxşı təhsilli işçi qüvvəsi vacibdir. Təhsilə sərmayə qoyan ölkələr daha güclü iqtisadiyyatlara malik olurlar, çünki onların vətəndaşları getdikcə qloballaşan dünyada rəqabət aparmaq üçün lazımı bacarıq və biliklərə təchiz olunur.

Təhsil, hər ikisi sahibkarlıq və texnologiyaların inkişafı üçün zəruri olan təhqidi düşüncə və problem həll etmə bacarıqlarının inkişafıdır. Skandinaviya və Şərqi Asiya kimi dünyanın ən uğurlu iqtisadiyyatlarının bir çoxu milli inkişaf strategiyalarının əsas sütunu kimi təhsilə üstünlük verib. Texnologiyaya əsaslanan sənayelərin sürətli yüksəlişi yeni çağırışlara və imkanlara uyğunlaşa bilən yaxşı təhsilli əhəlinin vacibliyini daha da vurğulayır. Tədqiqatlayıq halda ki, bu gün Azərbaycan bütün istiqamətlərdə sürətli inkişaf yolunda inamla irəliləyir. O da mühümdür ki, hər bir inkişafın təməlinə insan kapitalı, onun əsasında isə təhsil dayanır. Çünki hər bir dövlətin gələcəyi həmin ölkədə təhsilin səviyyəsi ilə ölçülür. Gələcək inkişafı təbii resurslar yox, bilik müəyyən edir. Azərbaycanda elmə, təhsilə, texnologiyaya çox böyük əhəmiyyət verilir. Təhsilin maddi-texniki bazası möhkəmlənir, keyfiyyəti yaxşılaşır, bu sahəyə investisiyalar

qoyulur. Təhsil müxtəlif məşəli şəxslərə həyatlarını yaxşılaşdırmaq və cəmiyyətə mənalı töhfə vermək imkanı verən böyük bərabərşəhərdicidir. Keyfiyyətli təhsilə çıxış gəlir bərabərşəhərdiciliyini azalda, sosial fərqləri aradan qaldırır və inklüzivlik mədəniyyətini təşviq edə bilər. İnsanları bilik və bacarıqlarla gücləndirməklə, təhsil, belə demək olarsa, yoxsulluq dövrünün qırmağa kömək edir və fərqlərə öz potensiallarını tam şəkildə həyata keçirməyə imkan verir. Bundan əlavə, təhsil tolerantlıq, hörmət və anlayış kimi dəyərləri aşılamaqla sosial birliyi gücləndirməkdə mühüm rol oynayır. Məktəblər və universitetlər müxtəlif mədəniyyətlərdən və məşələlərdən olan insanların bir araya gəldiyi, sosial inteqrasiyanı təşviq edən və qərəzli fikirlərin azaldılması üçün zəmin rolunu oynayır. Şəxsiyyət və məqsəd hissini tərbiyə etməklə, təhsil cəmiyyətin strukturunu gücləndirir, sabitlik və harmoniyayı təmin edir. Ölkəmizdə dövlət tərəfindən təhsilin inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan öz gələcəyini daha etibarlı və inamla görmək əzmindədir. Azərbaycanda təhsilin inkişafı dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Demokratik cəmiyyətin düzgün işləməsi üçün yaxşı məlumatlı əhəlinin olması vacibdir. Təhsil vətəndaşları siyasi proseslərdə iştirak etmək, əsaslandırılmış qərarlar qəbul etmək və liderləri məsuliyyətə cəlb etmək üçün zəruri olan bilik və təhqidi düşüncə bacarıqları ilə təchiz edir. Savadlılıq səviyyəsi yüksək olan cəmiyyətlərdə öz hüquqlarını müdafiə edən və siyasətin formalaşmasına töhfə verən daha

Təhsil siyasəti Azərbaycanın dünya nailiyyətləri ilə birbaşa bağlıdır...

çox məşğul və siyasi məlumatlı vətəndaşlar olur. Azərbaycan buna ən yaxşı nümunələrdən biridir. Təhsil həmçinin dezinformasiya ilə mübarizəyə kömək edir və faktlara əsaslanan nitq mədəniyyətini təbliğ edir. Saxta xəbərlərin və təbliğatın rəqəmsal platformalar vasitəsilə asanlıqla yayıldığı bir dövrdə təhsilli cəmiyyət etibarlı mənbələri etibarsız mənbələrdən ayırmaq üçün daha yaxşı təchiz edilib. Bu da öz növbəsində demokratik təsisatları gücləndirir və siyasi sərbəsləşmə və fəal vətəndaşları yetişdirir.

Təhsil sağlamlıq cəmiyyətinin əsasidir

Təhsil ictimai sağlamlıq və ümumi rifahla sıx bağlıdır. Savadlı fərdlər öz sağlamlıqları, qidalanmaları və gigiyenaları ilə bağlı daha çox məlumatlı qərarlar qəbul edirlər. Təhsil, həmçinin xəstəliklər, profilaktik tədbirlər və tibbi yardımın əhəmiyyəti barədə məlumatlılığı təşviq edir. Tədqiqatlar göstərdi ki, təhsilin yüksək səviyyəsi aşağı ölüm nisbətləri və ümumi sağlamlıq nəticələrinin yaxşılaşması ilə əlaqələndirilir.

Bundan əlavə, təhsil yolu-xucu xəstəliklərin yayılması və ana sağlamlığı kimi global sağlamlıq problemlərinin həllində əsas rol oynayır. Xüsusilə qadınların təhsili daha sağlam və dayanıqlı cəmiyyətlərə töhfə verən uşaq ölüm nisbətlərinin aşağı salınması və daha yaxşı ailə planlaşdırılması təcrübələri ilə əlaqələndirilir. İqlim dəyişikliyi və ətraf mühitin deqradasiyası dövründə təhsil davamlılığı və ekoloji məsuliyyəti təşviq etmək üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir. Ekoloji təhsil məşələrin qılınması, çirklənmə və iqlim dəyişikliyi kimi aktual global problemlər haqqında məlumatlılığı artırır, fərdləri gündəlik həyatlarında davamlı təcrübələri qəbul etməyə təşviq edir. Bundan əlavə, təhsil yaşıl texnologiyalar və davamlı inkişaf sahəsində tədqiqat və innovasiyaları təşviq edir. Universitetlər və tədqiqat institutları bərpa olunan enerji, tullantıların idarə edilməsi və mühafizə səyləri üçün həlləri hazırlanmasında mühüm rol oynayır. Məlumatlı cəmiyyətin gələcək nəsillər üçün daha yaxşı gələcəyi təmin edən ekoloji dayanıqlılığa üstünlük verən siyasət və təşəbbüsləri dəstəkləmək ehtimalı daha yüksəkdir. Bunlar fonunda indi ölkəmizdə təhsilin daha da inkişafı üçün xeyli sayda dövlət proqramı icra olunur. Şübhəsiz, təhsil infrastrukturunu yeniləşdirmədən, müasir tipli yeni məktəblər inşa etmədən, təlim-tədris prosesinə lazımı şərait yaratmadan, dünya ölkələrinin mütərəqqi təhsil ənənələrini nə-

zərə almadan təhsil sahəsində qarşıya qoyulan məqsədlərə nail olmaq qeyri-mümkündür. Bu səbəbdən də həyata keçirilən dövlət proqramları çərçivəsində təhsil təyinatlı yeni binalar inşa edilir, ümumi təhsil müəssisələrinin binaları əsaslı təmir olunur. Təhsildə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının təbii genişlənmə, bütövlükdə təhsilin infrastrukturunu müasirləşdirir. O qeyd edib ki, gələcəyimiz olan gənclərimizin xaricdə təhsil alması üçün dövlət proqramları icra olunur. Bütün bunlar təhsilin inkişafına əhəmiyyətli dərəcədə təsir edir.

Təhsil cəmiyyətlərinin qurul-

duğu, fərdləri və qrupları mükəmməl formalaşdırma təməlidir. İqtisadi artıma təkan verməkdən və ictimai harmoniyayı təşviq etməkdən tutmuş siyasi sərbəsləşmə və ekoloji davamlılığa təşviqə qədər onun təsiri dənilməzdir. Təhsilə sərmayə qoymaq təkə fərdi uğur məsələsi deyil, xalqların gələcəyini müəyyən edən kollektiv məsuliyyətdir. Təhsilə dəyər verən və prioritet təşkil edən cəmiyyət təraqqiyyə, yeniliyə və işıqlı sabahı yol açan cəmiyyətdir.

Səmirə SƏFƏROVA
Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyilə çap olunur.